

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de burgemeesters van alle gemeenten

**Directie Democratie en
Bestuur**

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Reinier Fleurke
T 06-46825962
reinier.fleurke@minbzk.nl

Kenmerk
2018-0000342849

Uw kenmerk

06 JUL 2018

Betreft   Uitnodiging deelname experiment centraal tellen verkiezingen
2019

Geachte burgemeester,

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart jl. deden 22 gemeenten mee aan een experiment met het centraal tellen van de stembiljetten (centrale stemopneming). De ervaringen zijn positief: een centrale telling verloopt rustiger en overzichtelijker, biedt gelegenheid om fouten te corrigeren en verkleint het risico op een hertelling.

Graag nodig ik u daarom uit, mede namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken, om bij de verkiezingen van volgend jaar¹ mee te doen aan het experiment met centrale stemopneming.

In deze brief licht ik die uitnodiging toe.

Wat houdt het experiment in?

In een gemeente die meedoet aan een experiment met centraal tellen, verrichten de stembureaus na de sluiting van de stemming om 21 uur in het stemlokaal alleen een *voorlopige* telling, uitsluitend op lijstniveau. Op grond daarvan kan op de avond van de stemming een voorlopige uitslag van de verkiezing bekend worden gemaakt. Het stembureau telt dus niet de op de kandidaten uitgebrachte stemmen. Dat gebeurt de volgende dag² op een of meer centrale locaties, tijdens een openbare zitting, door een daarvoor in te stellen gemeentelijk stembureau. Het gemeentelijk stembureau, dat kan worden bijgestaan door tellers, stelt van elk stembureau de uitslag vast. Als het gemeentelijk stembureau er zeker van is dat de telling juist is uitgevoerd, maakt het een proces-verbaal op, dat op de website van de gemeente wordt gepubliceerd.

¹ De gecombineerde verkiezingen voor provinciale staten en waterschappen in maart 2019 en de Europees Parlementsvierkiezing in mei 2019.

² Bij de waterschapsverkiezingen kan de centrale stemopneming ook op de tweede dag na de stemming worden gehouden.

Doel van een centrale stemopneming is het telproces betrouwbaarder, transparanter en dus beter controleerbaar te maken. Wettelijke grondslag voor de experimenten is de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming, die sinds 2013 bestaat.

Voordelen van centraal tellen

Een centrale stemopneming heeft als voordeel dat de telling gestructureerd en uniform kan worden georganiseerd, op een locatie met voldoende faciliteiten. Door de telling de volgende dag uit te voeren, worden de leden van de stembureaus op de avond van de stemming ontlast. Een stemopneming met uitgeruste krachten en in een rustige sfeer (zonder tijdsdruk om snel een voorlopige uitslag bekend te maken) geeft een nauwkeuriger resultaat. Ook kunnen eventuele (tel)fouten van stembureaus worden gecorrigeerd. Dat verkleint het risico op een hertelling.

Het kabinet wil daarom doorgaan met de experimenten, en bereidt bovendien een wetsvoorstel voor waarmee centraal tellen in de Kieswet wordt opgenomen. Het is daarom goed dat zo veel mogelijk gemeenten ervaring opdoen met centraal tellen.

Nieuw stembiljet

Het kabinet wil ook experimenten mogelijk maken met een nieuw model stembiljet. Ik heb dat aangekondigd in een brief die ik onlangs aan de Tweede Kamer heb gestuurd.³ Dat moet een stembiljet zijn dat toegankelijker is voor kiezers, handmatig makkelijker en sneller telt én elektronisch is te tellen. Begin 2019 zal ik aan de Tweede Kamer concrete voorstellen voorleggen voor het stembiljet. De tweede stap is de indiening van een experimentenwet die het mogelijk maakt bij verkiezingen in het stemlokaal het nieuwe stembiljet te gebruiken. Zodra gemeenten zich kunnen aanmelden voor deze experimenten, zal ik u daarover informeren.

Op *korte* termijn (dat wil zeggen: vóór de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen van maart en de Europees Parlementsverkiezing van mei 2019) hebben gemeenten de mogelijkheid om mee te doen aan het experiment met het centraal tellen van de stembiljetten. Ik ben ervan overtuigd dat dit een belangrijke kwaliteitsimpuls aan het telproces kan geven. Ik roep uw gemeente daarom op om mee te doen aan het experiment. Het ministerie van BZK zal een vergoeding verstrekken aan deelnemende gemeenten, naar rato van het inwoneraantal van de gemeente (maximaal €10.000 per gemeente).

---

³ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/06/15/kamerbrief-over-evaluatie-verkiezingen-van-21-maart-2018-en-agenda-voor-verandering-en-vernieuwing-van-het-verkiezingsproces>, blz. 10 e.v.

Meedoen aan het experiment?

Als uw gemeente belangstelling heeft, verzoek ik u zo snel mogelijk, maar uiterlijk 1 oktober 2018, te mailen naar experimentcentraaltellen@minbzk.nl. Er zal dan zo snel mogelijk contact met u worden opgenomen om de vervolgstappen door te spreken. Als veel gemeenten zich aanmelden voor het experiment, zal er mogelijk moeten worden geloot. Ook als u vragen hebt, kunt u terecht op het bovenstaande e-mailadres.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

